

DIRECTOR
Oriol Bartomeus

CONSELL DE DIRECCIÓ
Albert Aixalà
Meritxell Batet
Víctor Francos
David Fuentes
Rocío Martínez-Sampere
Carles Rivera
Joan Rodríguez

EDITOR
Rafael Pascual

COORDINACIÓ EDITORIAL
Cristina González i Buil

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
Albert Aixalà, Oriol Bartomeus, Jérôme Cahuzac, Jérôme Fourquet, Cristina González i Buil, Esther Niubó, Ferran Pedret, Milagros Pérez Oliva, Pep Prieto, Carles Rivera, Ignacio Urquizu, Max Vives-Fierro

IL·LUSTRACIONS
Clara Gispert

CORRECCIÓ ORTOGRÀFICA
Cristina González

FOTOGRAFIA
Pau Fabregat

DISSENY I MAQUETACIÓ
Art&Graf

IMPRESSIÓ
Gráficas Campás, S.A.

DL: B-38583-2000
ISSN: 84-1576-8171

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització expressa dels titulars del *copyright*, i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

© d'aquesta edició:
Fundació Rafael Campalans
Trafalgar 12 entresòl, 1a
08010 Barcelona
Tel: 93 319 54 12
Fax: 93 319 98 44
fundacio@fcampalans.cat

Europa en crisi

La crisi del deute sobirà que començà afectant Grècia, Irlanda i Portugal i amenaça amb estendre's a Espanya i a Itàlia ha causat una sotragada en els fonaments de la Unió Europea, incapaç de fer front a la situació. La rigidesa institucional de la Unió i la manca d'un govern econòmic europeu han forçat als caps d'Estat i de Govern europeus a celebrar 17 consells europeus en els darrers 24 mesos, quan tradicionalment se celebraven tres o quatre Consells a l'any.

És evident que les institucions europees actuals no tenen capacitat per respondre a la crisi actual, però Europa no només està bloquejada institucionalment, sinó que es troba en una profunda crisi de projecte.

En el darrer número de la revista parlàvem de la crisi de projecte, d'influència i de representació dels partits polítics. Una cosa semblant podríem dir de la Unió Europea actual. Ha perdut capacitat de representar els ciutadans, que se senten allunyats de les decisions que es prenen al Consell Europeu; ha perdut influència al món i les seves decisions cada cop estan més influenciades pels Estats Units, l'FMI i fins i tot les potències emergents, com la Xina. Els darrers mesos, el món està pendent d'Europa però no com a font de solucions, sinó com a font de problemes.

En aquesta Europa desorientada, però, hi ha un timó, que no és el Consell Europeu i el seu president, sinó la cancellera alemanya Angela Merkel, seguida pel president francès Nicolas Sarkozy. Ells dos, omnipresents en rodes de premsa conjuntes pràcticament setmanals, s'han convertit en l'autèntic govern europeu. Semblen la presidenta i el vice-president de l'inexistent Govern de la Unió. Han sigut escollits pels ciutadans dels seus respectius països, els més grans i influents del continent, però no pel conjunt de ciutadans europeus. Aquesta és, probablement, la seva principal feblesa, tot i que la seva capacitat d'acció s'ha demostrat com l'única forma de moure les anquilosades estructures institucionals de la Unió.

La crisi actual posa de manifest, un cop més, que Europa necessita un govern legitimat que no depengui de la voluntat dels 27 Estats membres. Merkel i Sarkozy estan actuant com un Govern *de facto*. Potser caldria que es convertissin en Govern *de iure*, essent elegits com a presidenta i vice-president, respectivament, del Consell Europeu.

És en aquest context que resulten especialment interessants els dos articles que presentem de Jérôme Fourquet i Jérôme Cahuzac, publicats conjuntament en un opuscle per les fundacions Jean Jaurès i Friedrich Ebert. Ambdós es pregunten si la crisi de l'euro es convertirà en la crisi d'Europa, i ho fan analitzant no només les polítiques que s'han dut a terme aquest any per preservar la Unió Monetària, sinó també les opinions dels ciutadans francesos i alemanys en relació a aquesta crisi. Completen aquest bloc central de la revista els articles de l'economista Carles Rivera, amb una interessant reflexió sobre la governança econòmica de la UE; de la responsable de Relacions Institucionals i Internacionals de la Fundació Rafael Campalans, Esther Niubó, que fa una anàlisi del passat, present i futur d'Europa a nivell institucional,

evidenciant el descrèdit i la desconfiança que genera el projecte europeu; i del director de la Fundació Catalunya Europa, Max Vives-Fierro, que assenyala les mancances de la Unió en termes de política exterior i de defensa.

La crisi de l'euro ha posat Espanya en el centre de l'huracà i amenaça el model econòmic espanyol, construït peça a peça des de l'any 1994 pels diversos governs d'Espanya amb la complicitat de les grans empreses de serveis privatitzades i de les grans entitats financeres del país. L'estratègia traçada a principis dels anys 90 va ser un èxit fins que l'actual crisi va posar en qüestió el model. Primer es van privatitzar les grans empreses de serveis mantenint-les sota capital espanyol i es van promoure fusions i absorcions en el sector financer; després es va promoure el seu creixement a l'Amèrica Llatina per tal que tinguessin la magnitud suficient per competir internacionalment i no ser engolides per les grans multinacionals europees o americanes i, finalment, es van engrandir dins el mercat europeu gràcies a la fluïdesa del crèdit i a la força del mercat interior espanyol.

És aquesta estructura de grans empreses nacionals la que ha permès a Espanya situar-se com una de les guanyadores del procés de globalització. Gràcies a la fortalesa d'aquesta gran banca, que s'ha situat entre les primeres entitats d'Europa, i de les grans multinacionals, Espanya no ha seguit el camí de Grècia o Portugal, que no van saber aprofitar els anys de creixement com nosaltres, o fins i tot Itàlia, que va anar perdent els referents financers i empresarials propis. Però el creixement espanyol es va produir gràcies a un enorme endeutament exterior; endeutament privat, principalment. I ara cal pagar aquests deutes. L'any vinent venceran 120.000 milions de deute privat a mig i llarg termini, i Espanya necessita refinançar-los. Si les empreses i els bancs espanyols no aconseguen refinançar aquest deute, la situació pot esdevenir crítica.

Espanya, per tant, es troba en una cruïlla històrica. I el nou govern sorgit de les eleccions del 20 de novembre haurà d'assumir la responsabilitat de treure el país de l'atzucac en què es troba. Uns comicis que se centraran, segons el professor de Sociologia de la Universitat Complutense de Madrid, Ignacio Urquizu, en una batalla entre dues estratègies: la del PSOE, que buscarà prioritzar el debat ideològic, i la del PP, que intentarà rentabilitzar la crisi econòmica, presentant-se com a millors gestors.

En qualsevol cas, sembla clar que la sortida de la crisi no es farà sense la complicitat del nou tàndem governamental europeu, i tampoc sense el concurs dels dos grans partits espanyols i dels partits nacionalistes amb responsabilitats de govern. L'hora és greu i no sembla que la majoria social i política espanyola en sigui del tot conscient. Està en joc l'Espanya que s'ha construït els darrers 35 anys. I els dirigents polítics hauran d'estar a l'alçada. La reforma constitucional aprovada el 2 de setembre per incloure la limitació del dèficit públic va ser un senyal de les reformes que vindran.

Vivim temps d'incertesa, cauen els paradigmes que han servit per explicar el món d'avui, i encara no sabem com serà el món de demà. Allò vell no acaba de morir i allò nou no acaba de néixer.

La crisi del deute sobirà posa de manifest, un cop més, que Europa necessita un govern legitimat que no depengui de la voluntat dels 27 Estats membres. La crisi de l'euro ha posat Espanya en el centre de l'huracà i amenaça el model econòmic espanyol. Espanya, per tant, es troba en una cruïlla històrica

Són temps, per tant, per fer balanç també. Balanç del que tenim i dels principis que ens van guiar en els inicis de la construcció de l'actual sistema democràtic. I és en aquest sentit que té importància l'entrevista a Isidre Molas que publiquen en aquest número. Molas, president del PSC i de la Fundació Rafael Campalans, senador des de l'any 2000, i un dels fundadors del partit l'any 1978, ens ofereix una mirada llarga sobre la realitat d'avui. Una mirada per sentir-nos orgullosos del que hem fet, alhora que som conscients que ara és temps de reconstrucció del projecte polític. El país ha canviat i nosaltres haurem de canviar. De les decisions que prenem en el congrés del partit que se celebrarà el mes de desembre, en dependrà la pervivència del projecte polític dels socialistes catalans iniciat amb el Pacte d'Abril de 1977 i fundat el juliol de 1978. Molas ens recorda d'on venim i passa el testimoni a les noves generacions que hauran de continuar el camí, fixant els objectius que cal seguir defensant per aspirar a representar una majoria de la societat catalana. ■

CONSELL DE DIRECCIÓ